

अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रामध्ये अल्पसंख्याक महिलांसाठी राबविण्यात येत असलेल्या स्वयंसहायता बचत गट योजनेसाठी सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाकरीता निधी वितरीत करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन

अल्पसंख्याक विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक:-माविम -२०२०/प्र.क्र.७९/का-९

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक: ८ जानेवारी २०२१.

- वाचा:-** (१) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६४/ अर्थ-३, दि. १६ एप्रिल, २०२०.
- (२) शासन निर्णय, वित्त विभाग क्र. अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/ अर्थ-३, दि. ०४ मे, २०२०.
- (३) शासन निर्णय क्र.अविमि-२०२०/प्र.क्र.२५/का-९ दि.१ ऑक्टोबर, २०२०.
- (४) महाव्यवस्थापक (वित्त व प्रशा), महिला आर्थिक विकास महामंडळ यांचे पत्र क्र. माविम/लेखा/ २०२०/१०२, दि. २६ नोव्हेंबर, २०२०.

प्रस्तावना:-

राज्यातील अल्पसंख्याक बहुल क्षेत्रात वास्तव्यास लोकसमूहातील महिलांच्या आर्थिक सक्षमीकरणासाठी त्यांना संघटीत करून पुरेसा पतपुरवठा उपलब्ध करून देणे व त्यांना उदयोजकतेविषयक आवश्यक असलेली माहिती देऊन त्यांच्यामध्ये उदयोजकीय कौशल्ये विकसित करण्याच्या हेतूने अल्पसंख्याक लोकसमूहातील महिलांचे स्वयंसहाय्यता बचत गट स्थापन करण्यास शासन निर्णय दि.२८ फेब्रुवारी, २०१२ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. या अंतर्गत पहिल्या टप्प्यात मुंबई शहर, मुंबई उपनगर, नांदेड, मालेगाव, कारंजा, परभणी, पुणे, नागपूर, औरंगाबाद, भिवंडी, मुंब्रा-कौसा आणि मिरज येथे अल्पसंख्याक लोक समूहातील महिलांचे स्वयंसहाय्यता बचत गट स्थापन करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. सदर योजनेतर्गत अल्पसंख्याक महिलांचे २४०० बचत गट निर्माण करून त्यांचे १३ लोकसंचलित साधन केंद्र ८ वर्षांच्या कालावधीत निर्माण करण्याचे उद्दिष्ट होते. त्यानुसार महिला आर्थिक विकास महामंडळाने दि.३१ मार्च, २०२० पर्यंत ३२०० बचत गट व ८ लोकसंचलित साधन केंद्रे स्थापन केले आहेत.

या योजनेचा ८ वर्षांचा कालावधी ३१ मार्च, २०२० रोजी संपुष्टात आल्याने सदर योजनेस संदर्भ क्र.३ दि.१ ऑक्टोबर, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये ५ वर्षे (१ एप्रिल, २०२० ते ३१ मार्च, २०२५) मुदत वाढ देण्यात आली आहे. पुढील ५ वर्षांमध्ये ८०० नवीन बचत गट निर्मितीचे उद्दिष्ट ठेवण्यात आले आहे. त्याचबरोबर सद्यस्थितीतील कार्यरत बचत गटे बळकट करणे, बचत गटातील सदस्यांना नव नवीन उद्योग कौशल्याचे प्रशिक्षण देणे, त्याचे उद्योगव्यवसायातील सातत्य टिकविणे हे कार्य करून अल्पसंख्याक समूहातील महिलांना आर्थिक सक्षम करणे हे काम महिला आर्थिक विकास महामंडळामार्फत करण्यात येणार आहे.

या योजनेसाठी सन २०२०-२१ या वर्षात अंमलबजावणीसाठी रु.७.०० कोटी एवढा निधी अर्थसंकल्पित करण्यात आला आहे. त्यापैकी संदर्भ क्र.२ च्या दि.०४ मे, २०२० च्या वित्त विभागाच्या शासन निर्णयान्वये सन २०२०-२१ या वर्षामध्ये एकूण अर्थसंकल्पित निधीच्या ३३% च्या मर्यादेत निधी खर्च करण्यास परवानगी देण्यात येणार आहे.त्यानुसार वित्त विभागाने या योजनेकरीता एकूण अर्थसंकल्पित निधीच्या ३०% च्या प्रमाणात रु.२ कोटी १० लक्ष निधी वितरीत करण्यास मान्यता दिली आहे. त्यानुसार सदर निधी महिला आर्थिक विकास महामंडळास वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षात “स्वयंसहाय्य गटाकरीता सहायक अनुदान” या योजनेसाठी अर्थसंकल्पित एकूण रु. ७,००,००,०००/- (अक्षरी रु. सात कोटी फक्त) निधीपैकी ३० टक्के च्या मर्यादेत रु. २,१०,००,०००/- (अक्षरी रु. दोन कोटी दहा लक्ष फक्त) एवढा निधी वितरीत करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिली आहे. त्यानुसार अल्पसंख्याक महिलांच्या स्वयंसहाय्यक बचत गट योजनेकरीता सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षातील एकूण अर्थसंकल्पित निधीच्या रु.७ कोटी पैकी ३० %च्या प्रमाणात रु. २,१०,००,०००/- (अक्षरी रु. दोन कोटी दहा लक्ष फक्त) एवढा निधी महिला आर्थिक विकास महामंडळास वितरीत करण्यास शासन मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

२. सदर रकमेचा Electronic Clearing Service (ECS) अवर सचिव (१), अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांच्या नावे काढण्यात यावा.

३. या रकमेचे उपयोगिता प्रमाणपत्र महिला आर्थिक विकास महामंडळाने शासनास सादर करणे आवश्यक राहिल. सदर आहरीत करण्यासाठी अवर सचिव, अल्पसंख्याक विकास विभाग हे नियंत्रण अधिकारी तथा आहरण व संवितरण अधिकारी राहतील.

४. यासाठी होणारा खर्च सन २०२०-२१ या आर्थिक वर्षाकरीता मागणी क्र.झेडई-१, २२३२-सामाजिक सुरक्षा व कल्याण, ०२ समाजकल्याण, २०० इतर कार्यक्रम, राज्य योजनांतर्गत योजना (०१) अल्पसंख्याकांना सहाय्य (०१) (१०) स्वयंसहाय्य गटाकरीता सहाय्यक अनुदान (२२३५ ए १६९)कार्यक्रम, ३१ सहाय्यक अनुदान (वेतनेतर) या लेखाशिर्षाखाली मंजूर असलेल्या अनुदानातून खर्ची टाकण्यात यावा.

५. महिला आर्थिक विकास महामंडळामार्फत याबाबतच्या वर्षनिहाय खर्चाचा लेखाविषयक तपशील ठेवण्यात यावा. ज्या बाबीसाठी अनुदान वितरित करण्यात आले आहे त्या बाबीवरच खर्च करण्यात यावा. तसेच, सदर बाबींचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास सादर करणे बंधनकारक राहिल.

६. हा शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या सहमतीने व वित्त विभागाच्या मान्यतेने वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.३२९/२०२०/व्यय-१ दि.३०.१२.२०२० अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय वित्तीय अधिकारी नियम पुस्तिका -१९७८ भाग पहिला, वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. विअप्र २०१३/प्र क्र ३०/२०१३/विनियम, दिनांक १७ एप्रिल, २०१५ अन्वये प्रशासकीय विभागास प्राप्त झालेल्या अधिकारांतर्गत किंवा त्या त्या विभागास वेळोवेळी वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका भाग-२ अन्वये प्रदान करण्यास आलेल्या अधिकारानुसार तसेच शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र.अर्थसं २०२०/प्र क्र ६४/अर्थ-३, दिनांक १६ एप्रिल, २०२० मधील सर्व अटींची व त्या सोबतच्या परिशिष्टांमधील मार्गदर्शन सूचनाची पूर्तता होत असून प्राप्त मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०१०८१२२१५१०४१४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि.मा.सोनवणे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन,

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव,
- ३) मा. मंत्री /राज्यमंत्री (अवि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) महालेखापाल १/२ (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर,
- ५) संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
- ६) अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
- ७) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- ८) जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व)
- ९) व्यवस्थापकीय संचालक, महिला आर्थिक विकास महामंडळ, मुंबई
- १०) कक्ष अधिकारी (व्यय-१), वित्त विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२.
- ११) कक्ष अधिकारी (१४७५), नियोजन विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२.
- १२) कक्ष अधिकारी (का-७), अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय मुंबई-३२.
- १३) निवडनस्ती (कार्यासन ९) अल्पसंख्याक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई